

Asker
kommune

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Innhold

Sammendrag.....	2
1 Innledning.....	4
1.1 Avgrensing.....	4
1.2 Hvorfor en plan for friluftslivets ferdselsårer?	4
1.2.1 Friluftsliv styrker folkehelsen, inkluderer alle, gir naturopplevelse og bolyst.....	4
1.2.2 Nasjonal og regional satsing	5
1.2.3 Forankring i lovverk.....	5
1.2.4 Lokal forankring.....	5
1.2.5 Utfordringsbildet synliggjør behovet for et mer helhetlig og langsiktig arbeid	6
2 Mål	8
2.1 Hovedmål.....	8
2.2 Resultatmål for Friluftslivets ferdselsårer 2024-2035.....	9
1. Helhetlig stedsutvikling: God oversikt og helhetlig planlegging	9
2 Alle i aktivitet: i nærområdene, i skogen og langs kysten.....	9
3 Likeverdige vilkår: Harmonisering av arbeidsform, avtaler og tilbud, inkludere alle i aktivitet.....	10
3. Tiltaksliste prioriterte friluftsanlegg	12
4. Økonomi og organisering ved etablering og drift.....	15
4.1 Friluftsanlegg og idrettsanlegg sidestilles	15
4.2 Spillemidler til friluftsanlegg.....	15
4.3 Midler til investeringer og drift	15
4.4 Fremdrift	17
5. Oppfølging av planen	17
6 Medvirkning og øvrig arbeid med planen.....	18

Praktisk: Ord som er understreket inneholder en direkte kopling til aktuelle referanser og nettsider.

Foto s. 1: Asker kommune, Getty Images

Sammendrag

Av forskjellige typer fysisk aktivitet som befolkningen utøver, viser friluftslivsaktiviteter størst grad av sosial likhet i deltakelse og er den aktiviteten flest kan tenke seg å starte med når en skal i gang med fysisk aktivitet. Turgåing er den fysiske aktiviteten vi i Norge totalt sett bruker mest tid på, og en stor andel av befolkningen benytter turveier og turstier. I kommunens arbeid med idrett og friluftsliv har derfor friluftslivsplanlegg, og andre anlegg for egenorganisert aktivitet, fått høyere prioritet.

Handlingsplanen «Plan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035» har som mål å identifisere stier, turveier, løyper, sykkelstier, ro- og padleleder, klatrefelt og målpunkt i Asker kommune, samt lage en langsiktig og bærekraftig 12- års plan for å ivareta og utvikle ferdselsårene, for å fremme god helse og livskvalitet for alle, bolyst og reiseliv. (M-1292).

Planarbeidet har vært en del av en nasjonal og regional satsing forankret i Nasjonal handlingsplan for friluftsliv (2018) og Stortingsmelding nr. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet. Arbeidet har fulgt Miljødirektoratets veileder M-1292/2019- Plan for friluftslivets ferdselsårer og vært støttet av fylkeskommunen gjennom det nasjonale og regionale Prosjektet Friluftslivets ferdselsårer.

Planen har også til hensikt å bokstavelig talt knytte sammen kommunen fra nord til sør, styre ferdselen og tilrettelegge bedre for økt bruk av utfartsområdene, på naturens premisser, og i samarbeid med grunneiere og frivilligheten.

Planen skal bidra til å oppnå mål i Asker kommuneplan 2023-2030 og blant annet Temaplan for fysisk aktivitet, Idrett og friluftsliv 2021-2033, der friluftsliv er en prioritert satsing:

- *Videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti/tur/sykel- og sti-/løypenett som binder boligområder, skoler, friområder og nærmiljøanlegg sammen,*
- *Stier/løyper skal være tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor.*

Asker har som mål å bli kåret til Norges beste friluftskommune innen planperioden.

En hovedstrategi er å betrakte, utvikle og drifte friluftslivsanleggene på lik linje med idrettsanlegg. Planen inneholder en langsiktig 12 årlig strategi for investeringer og vedlikehold av turstier, sykkelruter, skiløyper, padleled og målpunkter. Planen og anleggslisten rulleres hvert 4. år, og koordineres med kommunens handlingsprogram, med oversikt over investeringer i idretts- og friluftsanlegg, og fordeling av spillemidler. Kommunestyret tok Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035 til orientering i sak 24/02334-23 15. oktober 2024.

Det skal etableres rutiner for aktivt bruk av kartgrunnlaget til Friluftslivets ferdselsårer i annen planlegging og samarbeid på tvers av virksomhetene. Rutiner skal etableres for å sikre turveier/stier som er regulert til offentlig friområde. Avtaler med grunneiere, driftsoperatører og frivilligheten skal systematiseres.

Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer består av:

- Resultatmål
- Prioriterte friluftsanlegg i perioden 2024-2035
- Økonomiske konsekvenser

Kunnskapsgrunnlaget omfatter stoff om allemannsretten og plikter, sikring av arealer, grunneieravtaler og driftsmodeller, oversikt over status for ulike ferdselsårer og målpunkter, behov for samarbeid på tvers av kommunene, informasjon og faguttrykk.

Foto skilt: Heidi KS Rustand

1 Innledning

«Handlingsplan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035» har som mål å identifisere stier, turveier, løyper, sykkelstier, ro- og padleleder, klatrefelt og målpunkt i Asker kommune, samt lage en langsiktig og bærekraftig plan for å ivareta og utvikle ferdselsårene, for å fremme god helse og livskvalitet for alle, bolyst og reiseliv. (Miljødirektoratet-1292).

Planen inneholder en langsiktig 12-årig strategi for bærekraftige investeringer og vedlikehold av ferdselsårer i Asker kommune.

Handlingsplanen har til hensikt å bokstavelig talt knytte sammen kommunen fra nord til sør, tilrettelegge for friluftsliv der folk bor, styre ferdselen, tilrettelegge bedre for økt bruk av utfartsområdene, på naturens premisser, og i samarbeid med grunneiere og frivilligheten.

1.1 Avgrensning

Fokuset er på tilrettelegging av turruter, - det vil si skiltet, merket og kartfestede traséer for ferdsel i den sesongen som er aktuell for bruk. Her avgrenset til fotruter, sykkelruter, klatrefelt, padleled og skiløyper. For at en turrute skal registreres i kartverkets turrutedatabase, skal det foreligge grunneieravtale, og en organisasjon eller kommunen skal være definert vedlikeholdsansvarlig. Planen tar også for seg ulike målpunkt knyttet til ferdselsårer.

Planen tar ikke for seg spesifikt opparbeiding av kommunens friområder. Av ressurs hensyn er det valgt å utelate ridentier og løyper for hundekjøring, i første utgave av planen.

1.2 Hvorfor en plan for friluftslivets ferdselsårer?

Friluftsliv er ikke bare fysisk aktivitet, men inneholder en verdifull samhandling mellom fysisk aktivitet og naturopplevelse. Friluftslivet bidrar til økt livskvalitet, bedre psykisk og fysisk helse, inkludering, og styrker forståelse og omtanke for naturen. Disse gevinstene underbygger hvorfor kommunen trenger en mer strategisk planlegging, tilrettelegging og drift av friluftsanlegg.

1.2.1 Friluftsliv styrker folkehelsen, inkluderer alle, gir naturopplevelse og bolyst

Av forskjellige typer fysisk aktivitet som befolkningen utøver, viser friluftslivsaktiviteter størst grad av sosial likhet i deltakelse (se NIH rapport 2017).

Nærfriluftsliv er lett tilgjengelig, rimelig og krever lite utstyr, og er den aktiviteten flest kan tenke seg å starte med når en skal i gang med fysisk aktivitet (se Friluftsliv i Norge 2023).

Mulighet for å utøve friluftsliv der folk bor er med på å styrke befolkningens tilhørighet og bolyst.

Regjeringens handlingsplan Sammen om aktive liv 2020-2029 forteller at «... Turgåing er den fysiske aktiviteten vi i Norge totalt sett bruker mest tid på, og en stor andel av befolkningen benytter turveier og turstier. Attraktive arealer og enkle anlegg for friluftsliv nær der folk bor, er viktig for å nå målet om at en stor del av befolkningen utøver friluftsliv jevnlig.

Forskning og erfaringer viser at merkede og tilrettelagte stier og turveier påvirker deltakelse i friluftsliv».

Den samfunnsøkonomiske gevinsten av å få flere ut i aktivitet er på over 80 milliarder årlig nasjonalt. Som en illustrasjon kan Asker kommune spare over 1 million kr årlig dersom kun to hoftebrudd unngås på grunn av forebygging (Fallbarometer.no).

Friluftslivets posisjon skal ivaretas og videreutvikles gjennom allmannsretten, bevaring og tilrettelegging av viktige friluftslivsområder og gjennom stimulering til økt friluftslivsaktivitet for alle. Her spiller frivilligheten en viktig rolle. Se «Nasjonal handlingsplan for friluftsliv».

Folkehelseloven §4 og §7 stiller *lovmessige krav til kommunen om å fremme folkehelse* innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunen skal *iverksette nødvendige tiltak* for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Dette innebærer blant annet å legge til rette for fysisk aktivitet i befolkningen og gode fysiske og sosiale miljøer.

Dette legger føringer for arbeidet med friluftslivets ferdselsårer.

1.2.2 Nasjonal og regional satsing

Planarbeidet har vært en del av en nasjonal og regional satsing forankret i Nasjonal handlingsplan for friluftsliv (2018) og Stortingsmelding nr. 18 (2015-2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet. Arbeidet har fulgt Miljødirektoratets veileder M-1292/2019-Plan for friluftslivets ferdselsårer og vært støttet av fylkeskommunen gjennom det nasjonale og regionale Prosjektet Friluftslivets ferdselsårer. Plantypen inngår i gruppen «planer i henhold til statlige plangrav» i kommunens planstrategi.

Plan for friluftslivets ferdselsårer koordineres med arbeidet med statlig sikring av friluftsområder og verdsetting av kommunale og regionale friluftsområder.

Planen skal også bidra til «Grønn rettferdighet» som legger vekt på å jevne ut tilgangen til grønne områder, slik at alle grupper i befolkningen får korteste naturopplevelser og mulighet til å delta i friluftslivet uavhengig av bosted og hvilken sosial gruppe en tilhører (St. meld. Nr. 15 (2022-2023 Folkehelsemeldinga). Regjeringens handlingsplan for universell utforming «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge (2021–2025) er også førende for planen. Tiltak for å fremme et aktivt friluftsliv langs kysten står sentralt i regjeringens «Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv»; Allmenhetens tilgang til strandsonen skal bedres. Områder som er viktige for friluftsliv skal fremstå som attraktive og friluftslivsområdene skal bli brukt av alle befolkningsgrupper.

1.2.3 Forankring i lovverk

Arbeidet med ferdselsårene reguleres videre av blant annet Plan og bygningsloven (Pbl) med forskrift, Friluftsloven, Markaloven og «Strandloven». Friluftsloven gir kommunen hovedansvar for tilretteleggingen. Lag og foreninger spiller likevel en sentral rolle for tilrettelegging og drift av stier og løyper.

1.2.4 Lokal forankring

Planen er forankret i Kommuneplanen for Asker kommune og Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Eksempel på andre relevante planer er Temaplan for medborgerskap, Temaplan naturmangfold, Temaplan Leve hele livet, Temaplan oppvekst, Temaplan handling mot klimaendringene, Temaplan for digitalisering og smart teknologi, Temaplan for næringsliv, Kulturmiljøplan og Handlingsplan for reiseliv og opplevelsesnæring i Asker.

1.2.5 Utfordringsbildet synliggjør behovet for et mer helhetlig og langsiktig arbeid

I Asker kommune omfatter friluftsanleggene anslagsvis rundt 400 km stinett, og ca. 400 km skiløyper. En ca. 250 km lang padleled går langs halvøya og ut til øyene. Kommunen har ansvaret for rundt 200 km med kyststripe, omkranset av kyststien, friområder, kommunale brygger og over 60 strender. Alt dette kan ha behov for å tilrettelegges, driftes og vedlikeholdes.

Mens de kommunale idrettsanleggene har egne driftsansvarlige, utføres arbeidet med drift og vedlikehold av kommunens friluftsanlegg både av kommunens egne ansatte samt flere andre aktører.

Det gjøres i dag en enorm innsats fra flere lag og foreninger for å tilrettelegge og vedlikeholde fotruter, løyper og leder i Asker. Som et eksempel utførte DNT Asker Turlag arbeid på ca. 330 km sommerstier i 2023, på oppdrag fra kommunen. Registrerte dugnadstimer er i gjennomsnitt 1800 timer pr år. I tillegg kommer uregistrert arbeid. Skiforeningen tilrettelegger og preparerer hver vinter ca. 300 km skiløyper gjennom en driftsavtale med kommunen. Det er likevel mye arbeid som gjenstår.

Utfordringsbildet

Gjennom innsiktsarbeidet til «Plan for friluftslivets ferdselsårer 2024-2035» er det avdekket ulike utfordringer rundt friluftsanleggene i kommunen:

- Sammen om aktive liv 2020-2029, viser at det ikke bør være lenger enn 200 meter til grønne områder og 500 meter til større grønne områder, for at områdene skal få funksjon som friluftslivsområde i hverdagen. I kunnskapsgrunnlaget til Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv kartla kommunen hvor langt unna ulike boligområder ligger til nærmeste tursti.
- Det er en underdekning av merkede rundturer og stier i midtre Asker og Asker sør.
- Kyststien er ikke fullført helt og det mangler driftsavtaler og stiggrupper i sør.
- Det mangler universelt utformede (UU) turstier, tilpasset bruk av utendørs elektrisk rullestol, i kommunen.
- Befolkningsvekst og pandemi har synliggjort et ekstra behov for å styre ferdselen og arbeidet med besøksforvaltning i enkelte områder.
- Lite parkeringsmuligheter og manglende toalettforhold ved enkelte områder. Dette fører ved stort trykk til feilparkerte biler og forsøpling. (f.eks. de mest brukte klatrefeltene og enkelte strender).
- Lite bruk av spillemiddelordningen til friluftslivsanlegg blant organisasjonene og kommunen.
- Manglende finansiering av anlegg og etterslep på vedlikehold, - forsterket av kommunesammenslåing, klimaendringer og pandemi.
- Behov for koordinering mellom flere eksterne og interne aktører (lag og foreninger, Miljø og Samferdsel, Idrett og friluft, Eiendom, Samfunnsutvikling, Byggesak, Geodata, PRU, Kulturminner, Kommunikasjon osv.).
- Behov for økt samarbeid og informasjonsutveksling med frivilligheten om planer og arbeid som berører friluftslivets ferdselsårer.
- Harmoniseringsbehov rundt avtaler for tilrettelegging, drift og vedlikehold.

- Behov for bedre oversikt, oppdaterte grunneieravtaler, nye kartlag ol.
- Manglende grunnnerverv av regulerte offentlig friområder/turstier. Dette innebærer at tidligere regulerte stier er sårbare ved f.eks. dispensasjonssaker og omreguleringer. Bruk av rekkefølgebestemmelser, utbyggingsavtaler og statlig sikring ved erverv av grunn til turstier kan utnyttes bedre.
- «Allemannsretten» utfordres av utbygging, privatisering og ulovlige stengsler. Kommunen har et eget prosjekt for oppfølging av ulovlige tiltak i strandsonen. Tilbakemelding fra brukere og grunneiere viser at kunnskap om Allemannsretten, og pliktene som følger med, bør styrkes.
- Nedbygging av turområder og ferdselsårer til næring, hytter og boligområder kan føre til økt press på eksisterende ferdselsårer. Det er viktig å hensynta disse i fremtidig arealplanlegging.
- Hensyn til drikkevann og vern av natur kan komme i konflikt med friluftslivsaktivitet enkelte steder i Asker. Rett sti på rett sted er viktig.
- Grunneierrettigheter som jakt og skogsdrift må ivaretas ved tilrettelegging av ferdselsårer. Dette krever styring av ferdselen, og en ekstra sektor- og tjenesteovergripende innsats.
- Mulighetene som ligger i et systematisk samarbeid med grunneiere, næringsliv, reiselivssatsing og andre aktører er ikke fullt ut utnyttet.
- Informasjon til innbyggere og tilreisende om turforslag og turmål er fragmentert (se Handlingsplan for Reiseliv og opplevelsesnæring i Asker)

Utfordringene som har kommet frem i kartleggingsarbeidet viser at det er behov for mer helhetlig og langsiktig arbeid med ferdselsårene og friluftsanleggene i kommunen. Utfordringene danner grunnlag for valg av resultatmål i planen.

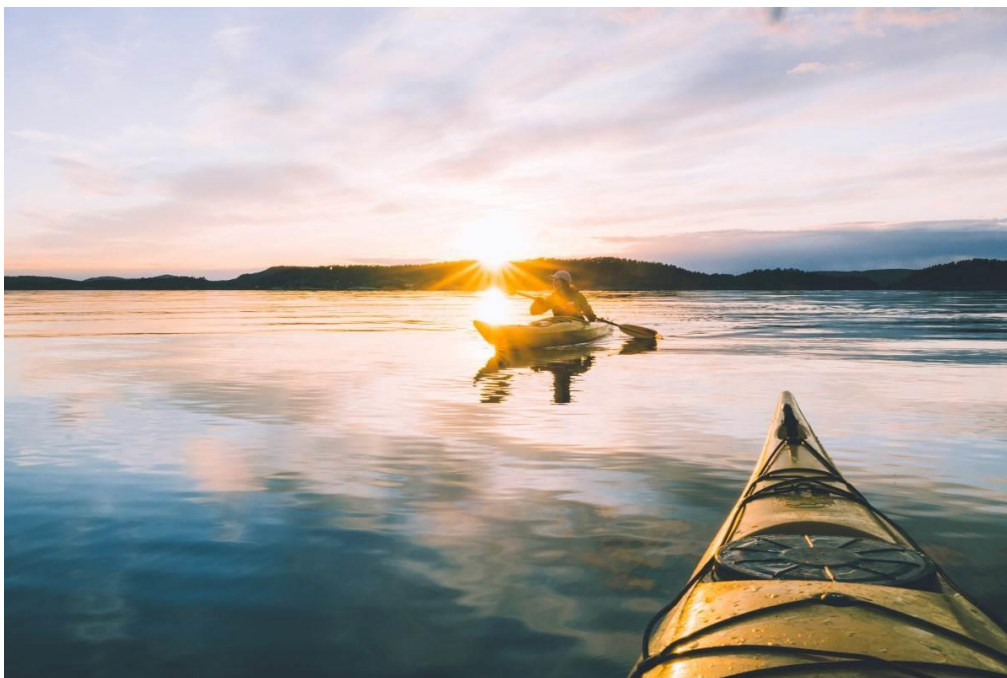

Foto: Asker kommune

2 Mål

Arbeidet er forankret i overordnede Bærekraftsmål i Asker kommuneplan 2020-2032 som:

- **«God helse og trivsel»:** Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.
- **«Bærekraftige byer og samfunn»:** Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.
- **«Samarbeid for å nå målene»:** Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling

Det legges vekt på å utvikle et sosialt, miljømessig og økonomisk bærekraftig tilbud.

2.1 Hovedmål

Planen skal bidra til å oppnå mål i Asker kommuneplan 2023-2030;

«Kommunen vil bidra til å etablere gode møteplasser, sammenhengende grøntområder og et gjennomgående ski- og turveinett som tilrettelegger for friluftsliv og aktiviteter både i nærmiljøet, langs kysten og i marka» (Asker Kommuneplanens samfunnsdel s 30)

I Temaplan for fysisk aktivitet, Idrett og friluftsliv 2021-2033, er friluftsliv en prioritert satsing:

- ***Sikre og videreutvikle areal for friluftsliv i nærmiljøene, med sammenhengende grønne og blå korridorer, i balanse mellom vekst og vern.***
- ***Videreutvikle infrastruktur for gjennomgående sti/tur/syssel- og sti-/løypenett som binder boligområder, skoler, friområder og nærmiljøanlegg sammen,***
- ***Stier/løyper skal være tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor.***
(Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021-2033)

Sikring av viktige landskap og grønnsstrukturer mot nedbygging, tilrettelegging for bolyst og nye grønne næringer innenfor jordbruk- og skogbruk, grønn mobilitet (tilrettelegge for et gå- og sykkelvennlig samfunn), bevare kulturminner, utvikle reiselivet (opplevelsesbasert og aktivitetsbasert turisme) og digitalisering, er andre relevante strategier. (Asker kommuneplan samfunnsdel 2023-2030).

2.2 Resultatmål for Friluftslivets ferdselsårer 2024-2035

Asker kommune har hovedansvaret for at innbyggerne har tilfredsstillende anlegg og informasjon om turstier, sykkelstier, skiløyper og padling. Arbeidet med friluftslivets ferdselsårer utføres i et samarbeid mellom lag og foreninger, innbyggere, næringslivet og kommunen.

Resultatmålene tegner et bilde av ønsket situasjon i 2035. Kommunen skal sammen med samarbeidspartnere jobbe for å nå flest mulige målsettinger. Resultatmålene tar utgangspunkt i de tre innsatsområdene i «Temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2021-2033»; helhetlig stedsutvikling, alle i aktivitet og likeverdige vilkår.

1. Helhetlig stedsutvikling: God oversikt og helhetlig planlegging

Kommunen har sikret en helhetlig, systematisk forvaltning og målrettet arbeid med friluftslivets ferdselsårer. Kommunen har sikret et sammenhengende nettverk av fotruter, skiløyper, sykkelstier og padleleder. Kommunen har etablert et viktig kunnskapsgrunnlag for å ivareta friluftsliv i arealplanlegging og i folkehelsearbeidet. Planleggingen har vært basert på prinsippet «rett sti på rett sted» der påvirkning på natur- og kulturmiljø er tatt hensyn til.

Resultatmål Helhetlig stedsutvikling:

- 1.1 Utarbeidet plan for gjennomgående sti/tur/sykel/løypenett, tilgjengelig innenfor 500 meter fra der folk bor. Planen rulleres hvert 4. år i forkant av arbeidet med kommuneplan.
- 1.2 Rullerer årlig anleggsliste for turstier, sykkelstier og skiløyper og målpunkter med finansieringsbehov i Handlingsprogrammet.
- 1.3 Løpende oppdatert Nasjonal database for turruter (DOK) for alle merkede turstier, skiløyper, sykkelstier og padleleder (med grunneieravtale og avtale for drift).
- 1.4 Ajourførte og etablerte rutiner for inngåelse og oppbevaring av grunneieravtaler og driftsavtaler.
- 1.5 Etablerte rutiner for bruk av kartgrunnlaget til Friluftslivets ferdselsårer i arealplanlegging og byggesaksbehandling og samarbeid på tvers av virksomhetene.
- 1.6 Etablerte rutiner for sikring av grunn til turveier/stier regulert til offentlig friområde.

2 Alle i aktivitet: i nærområdene, i skogen og langs kysten

Asker kommune har tilrettelagt for økt fysisk aktivitet, bedre helse og økt livskvalitet i befolkningen (folkehelse). Kommunen har tilrettelagt for et lavterskel, kortreist, bærekraftig og inkluderende «hverdagsfriluftsliv» i nærområdene, langs kysten og i marka, i tett samarbeid med frivillige og private aktører. Asker kommune har bidratt til å gjøre kommunen attraktiv som bosted og reisemål. Arbeidet med friluftslivets ferdselsårer har bidratt til interesse for å ta vare på kulturminner og blå-grønne korridorer og arealer.

Innbyggere og besøkende har fått inspirerende informasjon om frilufslivstilbud til vanns og til lands. Gjennom digitale kart og løsninger har de fått enkel info om turmål, natur og kultur mens de er på tur. Det har vært lett å booke overnatting og låne eller leie friluftslivsutstyr.

Resultatmål Alle i aktivitet:

- 2.1 Asker har blitt kåret til Norges beste friluftskommune innen planperioden.
- 2.2 I 2035 er det etablert turstier innenfor 500 meter fra der du bor over hele Asker.
- 2.3 Ti merkede rundturer i nærheten av boligområder er etablert i midtre og Asker sør.
- 2.4 I 2035 er det under 500 meter til nærmeste tursti fra skoler og barnehager.
- 2.5 Gjennomgående turruter i marka på langs og på tvers er etablert (stier og skiløyper).
- 2.6 Ambisjon om en sammenhengende kyststi rundt hele halvøya. Kyststien må, så langt det er mulig, følge kysten.
- 2.7 Gjennomgående sykkelruter på grus i marka er etablert.
- 2.8 To klatrefelt er tilrettelagt med tilstrekkelig parkering og toalettforhold.
- 2.9 Etablert ro- og padleled med overnattingsmuligheter og startsteder langs Askers kyst som en del av padleleden i Oslofjorden.
- 2.10 Sammenhengende led for padling er etablert i tre utvalgte vann i marka.
- 2.11 Tre universelt utformede rundturer for elektrisk rullestol er etablert med HC parkering, toalett og tilrettelagt rastebord, fordelt på Asker nord, midtre Asker og Asker sør.
- 2.12 Tilrettelagt tursti og hytte(r) med UU standard på Skogsborg og ved Stikkvann.
- 2.13 Utviklet og løpende oppdatert digital og analog informasjon.
- 2.14 Arrangementer gjennomføres årlig som motiverer nye brukere av ferdselsårene.

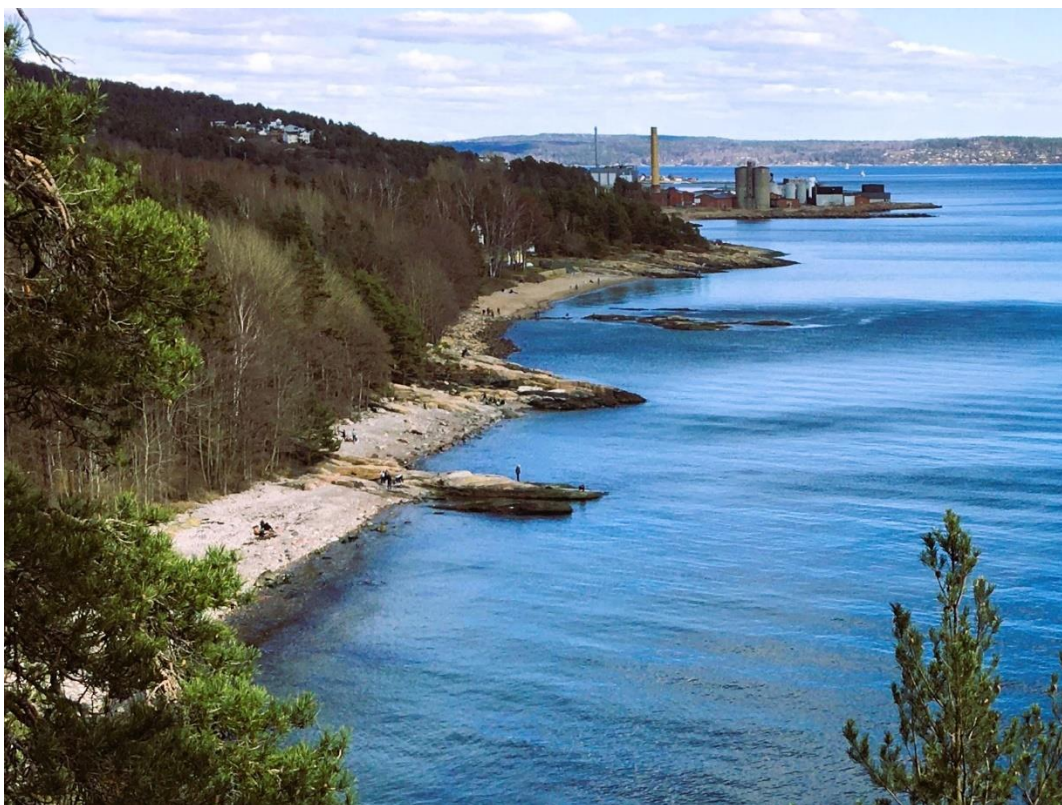
3 Likeverdige vilkår: Harmonisering av arbeidsform, avtaler og tilbud, inkludere alle i aktivitet

Asker kommune bidrar til å bygge nettverk mellom frivillige og private aktører som arbeider med ferdselsårer. Oppgaver og ansvar er tydelig definert mellom aktørene, frivillighet, grunneiere, næringsliv og kommune. Kommunen bidrar til å dempe ulike brukerkonflikter i marka gjennom besøksforvatning. Det er tilstrekkelige ressurser for en bærekraftig etablering, drift og vedlikehold av ferdselsårene. Det er ønskelig å oppnå bedre harmonisering mellom nord og sør i Asker, når det gjelder tilrettelegging for turruter, hytter, kapasitet på utfartsparkeringer, toalett og renovasjon, driftsavtaler ol.

Resultatmål Likeverdige vilkår:

- 3.1 Harmonisering av bærekraftige driftsavtaler er gjennomført mellom aktører, områder og sesonger.

- 3.2 Alle deler av Asker har etablerte og ferdige merkede ferdselsårer. Ferdselsårer i midtre og sørlige del av Asker er prioritert.
- 3.3 Utfartsparkeringer er etablert/utvidet etter behov og skiltet.
- 3.4 Skilting fra kollektivholdeplass, sentrumsområder og innbyggertorg til sentrale ferdselsårer er etablert.
- 3.5 Merkede stier fra boligområder og ut i friluftsområder er etablert.
- 3.6 Lag og foreninger har økt kunnskap om og benytter seg av spillemiddelordningen, spesielt for friluftsliv -og nærmiljøanlegg.
- 3.7 Etablert samarbeid om friluftsutstyr (f.eks. kajakk og sykler) til utlån i utstyrssentraler, på sentrale friluftssarenaer og hos private aktører for å øke bruken av ferdselsårene.

Det er en ambisjon om en sammenhengende kyststi rundt hele halvøya. Foto: Heidi Rustand

3. Tiltaksliste prioriterte friluftsanlegg

Temaplan Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv understreker at; «Kommunen har en viktig rolle med å se anleggsprioriteringer i et helhetlig perspektiv, med anlegg for alle grupper av befolkningen (...). Gjennom kommunale tilskudd, kommunale investeringsmidler, og gjennom spillemiddelordningen, bevilges det midler til utvikling av idretts- og friluftsanlegg. Det er et behov for å sette av nye investeringsmidler for å utvikle flere anlegg for egenorganisert aktivitet, åpne og tilgjengelige for alle.» Friluftslivsanlegg er i hovedsak anlegg for egenorganisert aktivitet. Enkelte ferdselsårer er også kulturminner.

«Gjennom spillemiddelordningen er kommunene forpliktet til å utarbeide og vedta en oversikt over aktuelle (spillemiddel) prosjekter for den kommende fireårsperioden. Denne vedtas ved kommunestyrets forslag til handlingsprogram hvert år. Listen er fireårig, og inneholder både kommunale og private idretts-, friluftsliv- og nærmiljøanlegg. Prosjektene i denne listen skal være behovsvurdert og gjennomførbare». Se tabell 7 s43 i Temaplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv . Kommunen vil praktisere en viss fleksibilitet på rekkefølgen av tiltak.

Anleggslisten utarbeides av kommunens Friluftsteam, behandles av styringsgruppen til Friluftsteamet, før den går til høring hos rådene og aktuelle friluftslivsorganisasjoner, før innleggelse i forslag til kommunens Handlingsprogram, som vedtas av kommunestyret.

Type anlegg del I	Hvor	Eier/utbygger	Kommentar
Friluftsanlegg:			
Kyststi	Hyggen- Lahell	DNT/Hyggen vel/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking, bru og steinsetting
Kyststi	Fergestad-Storsand	Asker kommune	Avtaler, skilting, merking, (langs sjøen)
Gjennomgående sti- og løypenett	Bårsrud-Aukevarden	DNT/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking, gangbaner og møteplass
Tursti Sandsstien	Dramstadbukta-Semspporten	DNT/Hurum historielag	Kulturminne. Grunneieravtaler, skilting, merking,
Tursti-Asker på langs	Tofte/Sagene-Follestad	DNT	Avtaler, skilting, merking og gapahuk, bålpluss
Tursti	Villingstadåsen	Herstadhei turisthytteforening	Avtaler sjekk, skilting, remerking og gangbaner
Rundturer tursti	Hyggen	DNT/Hyggen vel	Avtaler, skilting, merking, møteplass,
Rundtur tursti	Tofte	DNT/lokal stigruppe	Avtaler, skilting, merking,
Rundtur tursti	Sætre	Lions/Speider (DNT?)	Avtaler, skilting, merking, (hensynssone avklares)
Rundtur tursti	Holmsbu østre	DNT/Vel/Asker kommune?	Avtaler, skilting, merking (ifm. Rødtangen kulturminnepark)
UU-rundtur	Konglungen	Asker kommune	Avtaler, dekke, gangbane Spiradammen
Ro -og padleled	Drammensfjorden	DNT Drammen	Infoskilt tilgangspunkter. Avtale
Hytter, dagsturhytter, gapahuker og padlehuker	Padlehuk Torvøya	OF, Asker kommune, Miljødirektoratet	Avtaler. Inn i skjøtselsplan, ved toalett.
Utvikle de største friområdene	Skogsborg friluftssenter, Sætre	Samarbeidspartnere / Asker kommune	Helårs naturmøteplasser, ubetjente/kystledhytter, UU tilrettelagt, lokaler, brygger mm.
Turkart	Hele Asker	DNT/Lag/Kommune/næring	Utarbeiding, produksjon, distribusjon

Nærmiljøanlegg:			
Helårs naturmøteplass	Grytnes m fl nær skole/barnehage, boligområder	Vel/DNT/OF/andre/Asker kommune	Helårsgodkjente bålplasser, aktivitetsløyper, modell Nedre Gupu eller Sæteren gård
Toalett/gapahuk	Langs pilegrimsleden	Nasjonalt Pilegrimssenter	Mulig prosjekt med Nasjonalt Pilegrimssenter
Type anlegg del II	Hvor	Eier/utbygger	Kommentar
Friluftsanlegg:			
Sammenhengende Kyststi	Åros-Elton-Filtvet	DNT/Asker kommune	Historisk veifar, avtaler og skilting/ merking
Sykkel rundturer grus	Innfallsporter Haraldsfjell rundt Holtnes rundt	Sykkelklubber? /Asker kommune	Oversiktskart sykkel/skilt ved innfallsporter, skilt i veikryss.
Sykkel-trillesti	Demningen Rødbyvannet-Hurum feltbane-Mølleveien	DNT/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking, Missing link.
Tursti	Asker bo- og behandlingssenter-Vøyen terrasse-Vøyenveien	DNT/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking. Ikke langs Askerelva pga naturmangfold
Tursti-Asker på langs	Follestad-Bærum	DNT/Asker kommune	Avtaler, skilting, merking
Tursti	Rundturer v Semsporten/Mørkvann	DNT	Avtaler, skilting, merking
Rundturer tursti	Holmsbu /Klokkarstua Åros, Dikemark, Slemmestad, Heggedal, Spikkestad	DNT/Vel? /Asker kommune	Avtaler, skilting, merking og benker, bru
UU-rundturer tursti	Høvikvollen-Båtstø	Asker kommune	Avtaler, skilting, merking og tursti utvides
UU-rundtur/tursti	Grytnes-Stikkvann	Fylket/Asker kommune/Sætre bruk	Avtaler, møteplasser, skilt, frem til ønsket UU-hytte
UU-friområder	Konglungen	Asker kommune	HC-toalett, HC-parkering
Gjennomgående sti- og løypenett	Røyken og Spikkestad til Kjekstadmarka	DNT/Skiforening/Asker kommune	Skilting og merking matestier gjennom boligområder til/ fra marka
Utvikle de største friområdene	Skogsborg friluftssenter Sætre del 2	Samarbeidspartnere / Asker kommune	Helårs naturmøteplasser, ubetjente/kystledhytter, UU hytte/brygge, flere anlegg.
Hytter, dagsturhytter, gapahuker og padlehuker	Asker syd	OF/DNT?	Padlehuk/hytte sydspissen av Asker, - del av padleleden
Dagsturhytter	Asker syd	Næringsliv/Stiftelse/ Statskog? /Fylket?	Tilsynsavtaler sommer, vinter
Nærmiljøanlegg:			
Aktivitetsparker, Klatreparker, akebakker, turstier	Borgenveien 100	Borgen Vel? /Asker kommune	Akebakke, oppjustering klatreløype og bålplass (plan foreligger)
Helårs naturmøteplass	Mørkvann	DNT? /Asker kommune? /Sætre bruk	Lavvo, bålplass, toalett, gapahuk, HC parkering?

Foto: DNT

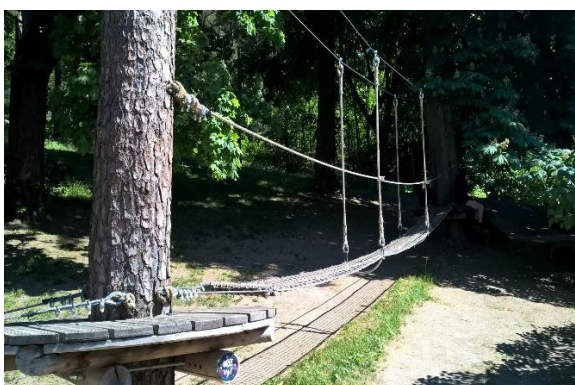

Foto: Hurum turistforening

Foto: Skiforeningen

For nærmere informasjon om anleggsbehov, se Kunnskapsgrunnlaget til planen.

4. Økonomi og organisering ved etablering og drift

4.1 Friluftsanlegg og idrettsanlegg sidestilles

En hovedstrategi er å betrakte, utvikle og drifte friluftslivsanleggene på lik linje med idrettsanlegg. Dette er anlegg som når mange, med relativt lave kostnader. Prioritering av friluftsanlegg gjøres i samarbeid mellom kommunen og friluftslivsorganisasjoner.

4.2 Spillemidler til friluftsanlegg

Etablering og rehabilitering av ulike friluftsanlegg (f.eks. turstier, turveier, bålplasser, broer, gapahuker, padlehuver og hytter) og aktivitetsparker ved friluftsporter, er spillemiddelberettiget. Virksomhet Idrett og friluft bistår friluftslivsorganisasjonene i å søke spillemidler. Kommune kan også søke midler. Alle som søker må stille med egenandel (konkrete midler og dugnadsarbeid).

Planen for friluftslivets ferdselsårer skal brukes som grunnlag, når spillemidler til anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv prioriteres. Etablering av tiltak i stier, løyper og øvrige friluftsanlegg, vil inngå i administrasjonens årlige prioriterte anleggsliste, som innspill til kommunens Handlingsprogram og langsiktige investeringsplaner.

Kommunen skal kunne forskuttere spillemidler til friluftsanlegg, i likhet med rutiner for idrettsanlegg.

4.3 Midler til investeringer og drift

For å kunne gjennomføre de mindre anleggene i anleggslisten i planen, anslår kommunedirektøren en kostnad på ca. kr 400.000 i året frem til 2026, og deretter ca. kr 2 millioner per år, utover dagens budsjett. De større anleggene vil kreve ekstra bevilgninger utover dette. Dette er estimater, som må kvalitetssikres for hvert prosjekt. Det bør også avsettes et årlig beløp til drift og vedlikehold av nyetablerte friluftsanlegg. Kommunedirektøren vil komme tilbake til konkrete bevilgninger for det enkelte år i forslag til handlingsprogram.

Etablering av parkeringsplasser, kommunale brygger og toalettbygg ved friområder omfattes ikke av planen.

Kostnader ved nyetableringer av friluftsanleggene kan deles inn i fire nivåer etter hvor kostnadskrevende tiltaket er:

1) Små anlegg: merking, skilting og enkle gangbaner i tre. Lite kostnadsdrivende. (Ca. kr 100.000 pr anlegg).

2) Mindre anlegg langs ferdselsårer som er noe mer kostnadskrevende: bryggesti UU, infoskilter i metall, rastebord, bålplasser etc., men hvor man i tillegg kan få en del tilskudd fra spillemidler, andre og stiftelser via frivilligheten. Egenandel forskutteres av kommunen. (Ca. kr 200.000 pr anlegg).

4) Større friluftsanlegg: Disse krever egne politiske saker og prosjekt på tvers av tjenesteområdene. For eksempel Skogsborg, Stikkvannstårnet og bryggestier langs sjø. Dette er anlegg hvor det også søkes om tilskudd fra stiftelser og spillemidler.

Kommunens tilskudd til aktiviteter «aktivitetspotten» var i 2023 lite brukt av friluftslivsorganisasjonene. En årsak kan være små administrative ressurser. Aktivitetspotten kan bla benyttes til åpne arrangementer, turer og kurstilbud som kan bidra til å gjøre friluftsanleggene bedre kjent for innbyggere og tilreisende.

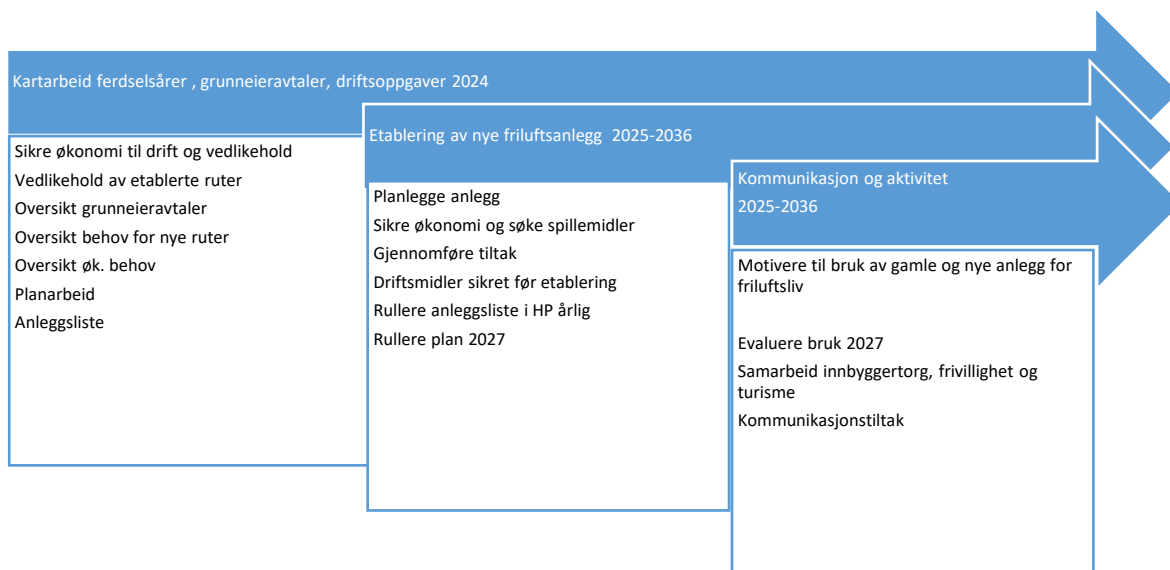

Figur: Samskaping, Telemarksforskning

«Sammen om under 500 meter til nærmeste turstij!»

4.4 Fremdrift

I den første perioden jobber kommunen spesielt med å få oversikt over ferdselsårer, oppdatere grunneieravtaler, harmonere driftsavtaler og vedlikeholde etablerte ruter. Deretter vil etablering av nye friluftsanlegg og kommunikasjon bli prioritert.

Figur: Fremdriftsplan

5. Oppfølging av planen

Oppfølging av handlingsplanen «Plan for friluftslivets ferdselsårer» koordineres gjennom Friluftsteamets styringsgruppe.

Handlingsplanen følges ellers løpende opp, som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Med bakgrunn i oppdragene fra kommunedirektøren, utarbeider virksomhetene tiltak i sine virksomhetsplaner for gjennomføring og oppfølging lokalt i den enkelte virksomhet. Arbeidet er en del av den ordinære administrative styringsdialogen mellom virksomhetsleder og direktør.

Som en hovedregel har Virksomhet idrett og friluft ansvar for strategiske planer innen friluftsliv, spillemiddelsøknader og motivering til bruk av friluftsanleggene. Virksomhet Miljø og Samferdsel har ansvar for etablering av nye friluftsanlegg som turstier, skiløyper, gapahuker, padlehuker, drift og vedlikehold av kommunens friområder, brygger, utfartsparkeringer, toalettbygg ol. Eiendom har ansvar for vedlikehold av hytter og kommunens øvrige bygningsmasse. Ved etablering av nye anlegg er det viktig å ta hensyn til driftsaspektet. Det legges opp til et tett samarbeid mellom virksomhetene.

Flere tiltak utføres gjennom tjenestekjøp og driftsavtaler, f.eks. tilrettelegging og drift av friluftsanlegg som sommerstier, skiløyper, toalettbygg og kontroll av kartdata. Andre tiltak kan inngå i samarbeidsavtaler som et spleiselag mellom det offentlige, frivillige organisasjoner, stiftelser og næringsliv.

Kommunen vil arbeide for at det igangsettes en ny regional eller nasjonal satsing alla «Stiprosjektet» som oppfølging av det nasjonale og regionale arbeidet med planer for friluftslivets ferdselsårer.

Vurdering av status og måloppnåelse vil bli gitt i kommunens årsrapport, og orientert om i utvalg for Samfunnstjenester og Medborgerskap. I tillegg vil det om mulig for enkelte stier, skiløyper og padleruter gjennomføres digitale bruksanalyser før og etter tilrettelegging, for å se om økt tilrettelegging fører til økt bruk. kommunen vil måle status for antall km med turruter i kartet hvert 4. år.

Lag og foreninger vil bli invitert til å komme med konkrete innspill før hver rullering av planen. Det inviteres til et felles møtepunkt årlig mellom kommunen, grunneierrepresentanter/ næringsliv og lag og foreninger som tilrettelegger friluftsanlegg.

6 Medvirkning og øvrig arbeid med planen

Prosjektplanen for arbeidet med planen ble forankret hos for Utvalg for medborgerskap og utvalg for Samfunnstjenester 1. september 2022. Planarbeidet ble annonsert på kommunens nettsider og omtalt i Askermagasinet og i begge lokalaviser.

Planforslaget ble presentert for lag og foreninger og grunneierrepresentanter 13. februar 2024, bearbeidet og sendt på høring. Den ble presentert i råd og utvalg i april – mai 2024, behandlet i utvalg for medborgerskap og utvalg for Samfunnstjenester 26. september 2024 og endelig vedtatt av Kommunestyret 15. oktober 2024.

Det er ellers gjennomført fem workshops og medvirkningsmøter i 2022-2023 med grunneierrepresentanter, turlag, foreninger og næringsliv, for å avdekke status, utfordringer og videre behov for tilrettelegging.

DNT Oslo og Omegn/ DNT Asker Turlag, Oslofjorden friluftsråd, Hurum Turistforening, Padleforbundet, Skiforeningen, Jeger og fisk, Speideren, historielagene, Røde Kors, enkelte idrettslag, FNF og andre lag og foreninger som tilrettelegger for stier, ruter, løyper og leder har medvirket. Asker elveforum, Kulturrådet, Asker idrettsråd og Kirken har også deltatt på workshop på Grønsand. Denne samlet 40 deltakere. Statskog, Sætre bruk, bondelagene og skogeierlagene har representert grunneierinteresser.

Det har vært arrangert egen workshop for sykkelmiljøet i Asker, en workshop med tema padling, en samling med Hurum Turistforening og Herstadhei turisthytteforening, og en workshop på Tofte med næringsaktører, grunneiere, vel, kirken og andre lokale representanter med tema ferdselsårer, kulturminner og naturbasert turisme. Takk også til turbokforfatterne Kaja Høgås og Bjørn Heidenstrøm for innspill. Planen er drøftet med Eldrerådet, Ungdomsrådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelser.

Behov for opparbeiding, skilting og merking av turruter, utfartsparkeringer, tilgangspunkter for kajakk, toalett, renovasjon, overnattingsmuligheter, skilting fra kollektivtilbud og bebyggelse til stiene og markedsføring av tilbudet, har blitt drøftet. Utfordringer i forhold til brukerkonflikter mellom sykkel og turgåere, klatrere og beboere, slitasje fra ferdsel, koordinering med skogsdrift, jakt, viltforvaltning og oversikt over grunneiartillatelser og driftsavtaler har også vært tema.

Arbeidet bygger på erfaringer fra det nasjonale «Turskiltprosjektet». Gjennom en samarbeidsavtale med DNT, har Lars Christian Iversen spesielt bidratt med fagkunnskap.

Problemstillinger i planen har vært drøftet med andre kommuner i fylkesnettverket for Plan for Friluftslivets ferdselsårer. Viken har gitt tilskudd til planarbeidet.

Prosjektledelse for planarbeidet har ligget hos Idrett og friluft ved avdeling Forvaltning og utvikling. Prosjektgruppen har bestått av representanter fra Friluftsteamet. I tillegg har andre virksomheter bidratt. Styringsgruppe for planen har vært direktører og ledere i Friluftsteamets styringsgruppe sammensatt av Samfunnstjenester, Samfunnsutvikling og Medborgerskap.

Hovedansvaret for å utarbeide og følge opp plan for Friluftslivets ferdselsårer ligger hos Asker kommune, men det legges opp til et tett samarbeid med frivilligheten.

Workshop Grønsand

Foto: Heidi Rustand